

REDE VAN Dr. J. DE HOOGH, ONDERVOORZITTER VAN DE
NEDERLANDSCHE BOSCHBOUWVEREENIGING,
UITGESPRKEN BIJ DE OPENING VAN DE
NAJAARSVERGADERING TE TILBURG OP
OP VRIJDAG 11 OKTOBER 1957

Dames en Heren,

Allereerst een woord van welkom op deze Najaarsvergadering. In het bijzonder moge ik hier begroeten onze gasten: Jhr. mr. P. G. M. v. Meeuwen en mr. S. P. Baron Bentinck, als vertegenwoordigers van het Bosschap en van de Vereniging van Boseigenaren. Verder wil ik gaarne uiting geven aan onze vreugde, dat Mevrouw Oudemans, na een langdurige, ernstige ongesteldheid, weer in ons midden is.

Na de zo geslaagde excursie in dit voorjaar naar de jonge Staatsbebouwingen in de Noord-Oostpolder, was het een goede gedachte om weer eens aandacht te schenken aan een oudere particuliere heidebebouwing en wij prijzen ons gelukkig, dat de directie van „de Utrecht” ons daartoe in de gelegenheid heeft willen stellen. Het is niet de eerste maal dat wij het landgoed „de Utrecht” bezoeken. Misschien hebben enkelen onder u de jaargang 1942 van ons tijdschrift weer eens ter hand genomen, om hun geheugen wat op te frissen, immers daarin vindt u in het juli-nummer, naast een verslag van de indrukken die ons medelid ir. F. W. Burger opdeed op de op 29 en 30 mei gehouden excursie (waarbij houtgasgeneratoren het transport der deelnemers mogelijk maakten!) een uiteenzetting van de hand van de toenmalige rentmeester aangaande de bosbouwkundige problemen waarvoor men toen stond.

Het moet dus voor de leden, die 15 jaar geleden de excursie naar „de Utrecht” meemaakten, bijzonder interessant zijn om alles weer eens terug te zien en vergelijkingen met 15 jaar geleden te maken. En ook de anderen, die voor het eerst dit fraaie landgoed bezoeken, kunnen — zoals ze gemerkt hebben — onder de deskundige leiding van de rentmeester, de heer Aarden, een goede indruk krijgen van hetgeen hier in de loop van ongeveer 60 jaren is opgebouwd.

Er zijn nog slechts enkele maanden verlopen sedert onze voorjaarsvergadering. Waren de zomermaanden in de bosbouw tot dusver in 't algemeen perioden waarin niet veel omging en die de voorzitter weinig stof boden voor zijn traditionele najaarsrede, de laatste jaren is hierin wel enige wijziging gekomen. Dit geldt zowel voor het bos als voor de bosbouw in het algemeen. Het systeem van de seizoenarbeider maakt geleidelijk plaats voor een vaste kern van geschoolde arbeiders. Van deze mensen is het werk doelmatig over het gehele jaar verdeeld. En zo hoort men tegenwoordig in het moderne bosbedrijf ook in de zomermaanden het geluid van de bijl en van de zaag.

Ook ten aanzien van de bosbouw als geheel, is er in de luttele 4 maanden die verstreken zijn, toch nog belangrijke gebeurtenissen vermeldenswaardig en waarvan ik het belangrijkste hier mededeel.

U begrijpt, dat ik begin met hetgeen nog het meest vers in onze herinnering ligt — de Nationale manifestatie op het gebied van de rationalisatie ter ere van het eerste lustrum van het Bosbouw Praktijk Onderwijs. Op 19 en 20 september vond de viering hiervan plaats op het landgoed Middachten in de vorm van een landelijke vellingwedstrijd en een landelijke demonstratie annex tentoonstelling en een bosarbeidswedstrijd.

Dit feest, georganiseerd door de Stichting „Bosbouw Praktijk Onderwijs” en het Bosschap is — dank zij een uitstekende voorbereiding — een volledig succes geworden. Omstreeks 3500 belangstellenden troffen onder de meest gunstige weersomstandigheden op de 20ste september naar Middachten om zich op de hoogte te stellen van de laatste vooruitgang op het gebied van de rationalisatie en van de prestaties die met moderne werktuigen kunnen worden bereikt. Vermeldenswaardig is, dat aan deze demonstraties voor het eerst actieve medewerking werd verleend door de houthandel, onder meer door het beschikbaar stellen door de Ned. Vereniging voor Inlands hout, van een lid voor de Technische Commissie ter voorbereiding van dit lustrum. Deze samenwerking is verheugend omdat de arbeiders van de bosbedrijven en die van de houthandel in feite gelijksoortige werkzaamheden verrichten onder gelijke omstandigheden, al vallen ze onder verschillende CAO's. De problemen van de scholing van deze twee categorieën van arbeiders zijn echter identiek.

Een beter voorbeeld van wat door onderlinge samenwerking kan worden bereikt kan bezwaarlijk worden gegeven en mede is mijns inziens komen vast te staan, dat dit Bosbouw Praktijk Onderwijs een vaste plaats heeft veroverd in de bosbouw in Nederland, waarmede wij de Stichting B.P.O. van harte gelukwensen.

In dit verband kan ik u nog mededelen, dat evenals in vorige jaren ook dit jaar aan Nederland studiebeurzen ter beschikking zijn gesteld door het I.L.O. (International Labouroffice) te Genève. De begunstigten gaan zich aan buitenlandse opleidingscentra verder bekwamen in de bosarbeidstechniek. Ter toelichting diene, dat deze beurzen door het I.L.O. worden verstrekt, op aandrigen van de FAO/ECE commissie voor bosarbeidstechniek en bosarbeidersopleiding en -training teneinde de internationale uitwisseling van ervaring door bosarbeidstechnici te bevorderen.

Ik noemde het zoëven een belangrijk feit, dat de houthandel zulk een actief deel heeft genomen in de demonstraties te Middachten. In dit verband is het verheugend, dat de Stichting Houtvoorlichtingsinstituut op het programma van de Houtdag 1957 die vandaag te Utrecht wordt gehouden een middag-excursie heeft geplaatst met rond 1300 deelnemers naar de Staatsboswachterij „Speulder- en Sprielderbos”, alwaar naast een houttentoonstelling ook een demonstratie zal plaats vinden van arbeidsrationalisatie.

Het zou on-Nederlands zijn om niet over het weer te spreken, een factor, die overigens zeer belangrijk is in de bosbouw. Na het zeer droge voorjaar gepaard aan een uitzonderlijk zware nachtvorst, heeft Pluvius

ons zeer rijkelijk bedacht en voor recordcijfers gezorgd, waarvan onze bossen hebben geprofiteerd, al is veel van de schade in het voorjaar niet kunnen worden opgeheven. De verontrustende aantasting van de groene sparrebladluis, op de Sitka-spar, die we op onze excursie in de N.O.P. waarnamen, is tot zijn er — ofschoon jonghe opstand — ook die niet gespoten werden, zijn er — ofschoon gehavend — doorheen gekomen. Op de Veluwe noopte deze aantasting echter tot velling van enkele oudere sitka-opstanden. De Corsicaanse den is plaatselijk ernstig aange-tast door *Crumenula*, naar wordt aangenomen nog als gevolg van de strenge vorst van het vorige jaar.

Het is wel jammer, dat vooruitzichten voor de zaadoogst dit jaar in eigen land en in onze buurlanden zo slecht zijn. Over de gehele linie kan praktisch van een misoogst worden gesproken, zodat men zal moeten terugvallen op de oude voorraden, die beperkt zijn.

Ten aanzien van de houtprijzen bestaat grote onzekerheid. De hout-handel is nog zeer terughoudend en de reeds gemaakte prijzen liggen voor alle sortimenten beduidend lager dan vorig jaar. We hopen echter, dat het komende seizoen niet te zeer zal teleurstellen.

Vermeldenswaard is de verdere uitbouw die aan het grondonderzoek in de bosbouw is gegeven. Met ingang van 1 juli zend het Instituut voor Grond- en Gewasonderzoek de analyse-resultaten niet meer ter interpretatie naar het Bosbouwproefstation, doch naar de adviserende instantie die op het inzendformulier is aangegeven.

Het vlugschrift van het Staatsbosbeheer „Grondonderzoek in de bosbouw” wil belanghebbenden er toe opwekken hun bosgronden te laten bemonsteren.

Een en ander is weer een belangrijke stap op de weg naar een meer exacte grondslag voor de bedrijfsvoering in de bosbouw.

Dat hiervan een goed bedrijfsplan of — zoals dr. Burger dit noemt — een plan van beheer, inclusief goede boekhouding nodig is, spreekt wel vanzelf. In dit verband doet het mij genoegen u te kunnen mededelen, dat de Commissie tot herziening van het boekje: „Richtlijnen voor het samenstellen van een bedrijfsregeling voor bosbezit in Nederland” juist dezer dagen met zijn taak gereed is gekomen.

De bestedingsbeperking doet zich op de Staatsbegroting 1958 helaas ook ten aanzien van de bosbouw sterk gelden. Dit komt o.a. tot uiting in de verlaging van het voor de subsidieëring van de omzetting van hakhout beschikbare gelden, zodat voorhands wel geen nieuwe subsidie-toezeggingen worden gedaan. De bosbrandweergoedorganisaties zullen ook met veel kleinere subsidies genoegen moeten nemen. Het is niet te hopen, dat de uitbouw van de bosbouwvoorlichting, — waarvan een kosteloze Overheidsvoorlichting m.i. de hoeksteen moet zijn — te zeer door de moeilijke economische omstandigheden zal worden afgeremd.

De voorzitter van het Bosschap heeft in zijn rede op de Rationalisatiedag te Middachten gepleit voor een spoedig in het leven roepen van de Bosbouwvoorlichtingsraad. Met belangstelling volgen wij het verloop van deze aangelegenheid.

Over het Bosschap sprekende breng ik in herinnering, dat van die zijde aan de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening via de Nationale Raad van Landbouwkundig onderzoek TNO, in juni 1957 is

voorgesteld een Stichting Rationalisatie in de bosbouw in het leven te roepen.

De motivering van dit voorstel, vervat in de nota aan de Minister, heeft u kunnen lezen in het juli/augustus nummer van ons tijdschrift. Hierin is ook uiteengezet welke onderscheiden taken door het Boschap zijn toegedacht aan de bestaande Commissie Rationalisatie van het Boschap en aan de voorgestelde stichting.

De Minister heeft op dit voorstel — voor zover wij weten — nog geen beslissing genomen en dus wachten wij oplettend de verdere ontwikkeling op dit voor de bosbouw zo belangrijke gebied af.

Door het Staatsbosbeheer werden in de afgelopen periode geen belangrijke aankopen gedaan. Wel werden, zowel ten behoeve van het Staatsbosbeheer (Landbouw) als voor de Natuurbescherming (O.K.W.), enige kleinere aankopen verricht.

Op 24 mei promoveerde ir. F. E. Essed met lof op het proefschrift „Estimation of standing Timber” en op 28 juni 1957 verkreeg ir. J. G. M. Smeets de doctorstitel op grond van zijn proefschrift „Een vergelijkend ecologisch onderzoek in opstanden van *Quercus borealis* Michx en *Quercus robur* L.”

Het aantal leden nam sedert 1 januari 1957 toe met 15 leden en bedraagt thans 286. Sedert de voorjaarsvergadering traden 3 nieuwe leden toe, die ik van deze plaats nog hartelijk welkom wil heten in onze kring. Mogen zij bijdragen tot de bloei van onze Vereniging.

Op 23 juli overleed ons oud-lid dr. H. ten Oever, oud-hoofdinspecteur en oud-hoofd van het Boswezen in N.O.I. In het Nederlands Bosbouw Tijdschrift van september 1957 heeft de heer Z. van Doorn een artikel aan ten Oever gewijd en zijn grote verdiensten voor de bosbouw gememoreerd.

Met het bestuur van de Vereniging van Boseigenaren werden in 1955 reeds besprekingen gevoerd over een mogelijke gemeenschappelijke exploitatie van het Nederlands Bosbouw Tijdschrift. Verschillende oorzaken noopten dit plan voorlopig te laten rusten, doch hernieuwde besprekingen hebben tot een naar onze mening aanvaardbare mogelijkheid tot samengaan geleid, zij het dan op een enigszins andere basis als aanvankelijk was ontworpen. Het bestuur meende, dat de zaak nu voor verwezenlijking vatbaar was en u vindt deze aangelegenheid dus nu als punt van behandeling op de agenda voor hedenavond, in de verwachting, dat de algemene vergadering aan ons voorstel wel de goedkeuring zal willen hechten.

De agenda vermeldt nog een ander belangrijk punt en dat is de verkiezing van een nieuwe voorzitter. De bestuursperiode van onze betreurde voorzitter prof. Houtzaggers zou immers heden aflopen. Helaas is het hem niet meer gegeven geweest van deze plaats van u als voorzitter afscheid te nemen. Ongetwijfeld zou hij dit op de hem zo eigen manier hebben gedaan. Ik stel mij voor, dat hij met u zou hebben nagegaan wat in de 5 jaren van zijn voorzitterschap in ons land op bosbouwgebied heeft plaats gevonden. Er zou veel te vermelden zijn geweest. Mag ik u enkele der belangrijkste feiten noemen?

Opvallend is de ontwikkeling die het veredelingswerk in de bosbouw in de laatste 5 jaren heeft doorgemaakt. Het Bosbouwproefstation dat in september j.l. 10 jaar bestond, de Landbouwhogeschool en de in augustus 1952 in het leven geroepen Stichting Verbetering Houtopstanden hebben samen resultaten geboekt, die grote beloften voor de toekomst inhouden. Op de in februari van dit jaar gehouden bijeenkomst van de Studiekring, die geheel gewijd was aan dit veredelingswerk, hebben wij er ons van kunnen overtuigen hoe belangrijk dit werk is voor de praktijk.

Niet minder spectaculair is de vooruitgang van onze kennis van de bodem en van de eisen die onze houtsoorten daaraan stellen, dank zij o.a. de onderzoeken van Van Goor en Schelling.

De in 1952 opgerichte Studiekring heeft in de afgelopen 5 jaren veel gedaan om wetenschap en praktijk met elkander in contact te brengen. Zo was zeer geslaagd de bijeenkomst in december 1954, gewijd aan de Japanse lariks. Een soortgelijke dag wacht ons weer in november, wanneer de vraagstukken aangaande de douglas aan de orde komen.

Het door prof. Kools gelegde zaadje van de rationalisatie bleek wel een bijzonder grote kiemkracht te bezitten en een goed kiembed te hebben gevonden, getuige het lustrum van de B.P.O.

Op het gebied van de bosbedrijfsregeling werden we door prof. Becking verrijkt met een studie over de bedrijfsboekhouding in de bosbouw, die een belangrijke steun is geweest bij de inmiddels ingevoerde bedrijfsboekhouding bij het Staatsbosbeheer.

De opbrengstgegevens over de douglas van Grandjean en Van Soest, die van de Japanse lariks van Van Soest en die van de groveden van Grandjean en Stoffels, alle bijdragen na 1952, vindt u thans in ons zakboekje.

Bij K.B. van 17 februari 1954 werd het Bosschap ingesteld en daarmee deed een nieuwe, thans reeds vertrouwde figuur, zijn intrede in onze bosbouwwereld.

De herziening van de bosstatistiek werd ter hand genomen. Deze bevat thans ook — naast een inventaris naar oppervlakte — gegevens betreffende de houtvoorraad en de houtvoortbrenging. Na de Utrechtse heuvelrug en het Gooi wachten wij nu op de publikatie van de gegevens over de Veluwe.

Voor de bosbouw was het een novum, dat de Overheid subsidie verleende in maatregelen ter verhoging van de productie van het bos, in dit geval het hakhout. Moge de Staat op deze weg voortgaan; de bosbouw is in dit opzicht, in vergelijking met de landbouw, steeds stiefmoederlijk bedeed.

Zeer belangrijk was de verrijking van onze bosbouwliteratuur met het 2-delige standaardwerk van Houtzagers over de „Houtteelt der Gematigde Luchtstreek”.

Verheugend was het voor onze vereniging, dat haar initiatief om te komen tot een Nationale Boomfeestdag, bekroond werd met een geslaagd Boomfeest in Apeldoorn, dat, naar we mogen verwachten, op meer plaatsen navolging zal vinden.

Voor een bosbouwer, die denkt in omloopstijden van 100 jaar en meer, is 5 jaar maar een korte tijd, maar u ziet, dat er in 5 jaar veel kan gebeuren. Vergelijkt men de stand van de bosbouwwetenschap van nu

met die van 50 jaar geleden — dus omstreeks de tijd, dat onze vereniging werd opgericht, dan is er wel het een en ander — vooral in de laatste jaren — gebeurd. Is het niet of wij van uit de profetische tijd, met voortrekkers als van Schermbeek en Erdmann, gekomen zijn in de tijd der vervulling? Maar al wordt de exacte grondslag voor onze bedrijfsmaatregelen thans door proefveld en laboratorium steeds meer verstevigd, de oneindige verscheidenheid in de natuur zal de bosbouwer altijd opnieuw voor raadselen stellen. Dit maakt ons werk juist zo boeiend en het behoedt ons voor zelfoverschatting.

Met de wens, dat onze vereniging in de komende 5 jaren — onder leiding van de straks door u te kiezen voorzitter — veel moge bijdragen tot verbetering van de bosbouw en mede daardoor ook tot versteviging van de plaats van het bos in onze gemeenschap, verklaar ik deze vergadering voor geopend.

Mededelingen van de Nederlandsche Boschbouw Vereeniging

LEDEN

Op 15 oktober 1957 is ons ontvallen Jhr A. J. B. van Suchtelen van de Haare te Markelo.

De secretaris van de Nederlandsche
Boschbouw Vereeniging
ir. W. E. Meijerink

VERHUISD

Ir. R. Koster van Ugchelen naar Holten, Numedal, Holterberg 72.
